

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2019

Poslanecký návrh

na vydání

**zákona, kterým se mění
zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších
předpisů**

Poslanecký návrh

ZÁKON

ze dne 2015,

kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o podpoře regionálního rozvoje

Čl. I

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, se mění takto:

1. Za Část pátou se vkládá nová Část šestá, která včetně poznámek pod čarou č. 21 a 22 zní:

„ČÁST ŠESTÁ

KOMUNITNĚ VEDENÝ MÍSTNÍ ROZVOJ

§ 18i

Na území obcí do 25 000 obyvatel se může realizovat Komunitně vedený místní rozvoj podle přímo použitelného předpisu Evropské Unie.²¹⁾

§ 18j

Místní akční skupiny

- 1) Komunitně vedený místní rozvoj realizují Místní akční skupiny.
- 2) Místní akční skupinou může být jen spolek, ústav nebo obecně prospěšná společnost, která splňuje podmínky veřejné prospěšnosti podle jiného zákona.²²⁾

- 3) Evidenci Místních akčních skupin, které splňují standardy podle příslušných právních předpisů Evropské Unie a realizují Komunitně vedený místní rozvoj, vede Ministerstvo. Seznam Místních akčních skupin Ministerstvo zveřejní na svých webových stránkách.“

CELEX: 32013R1303

²¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006

²²⁾ § 146 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Dosavadní Část šestá se nově označuje jako Část sedmá.

ČÁST DRUHÁ

ÚČINNOST

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. OBECNÁ ČÁST

a) Zhodnocení platného právního stavu

Zákon o podpoře regionálního rozvoje byl přijat v roce 2000 a od té doby několikrát novelizován. Žádná z novelizací ale nevzala v potaz specifický nástroj rozvoje venkova – Komunitně vedený místní rozvoj (dále jen „KVMR“) realizovaný na základě implementace Evropských strukturálních a investičních fondů („ESIF“).

Legislativním podkladem pro KVMR je legislativa Evropské Unie, především pak *Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006*. Konkrétně je KVMR upraven z článků 32 až 35 tohoto nařízení.

Nařízení v čl. 32 mj. počítá s tím, že „členské státy vymezí jednotlivé úkoly místní akční skupiny a orgánů odpovědných za provádění příslušných programů pro všechny prováděcí úkoly týkající se strategie komunitně vedeného místního rozvoje“. K tomu, aby Česká republika mohla výše uvedenému požadavku přímo použitelného evropského předpisu naplno dostát, musí mít ve svém vnitrostátním právním řádu zakotven jak pojem místní akční skupiny (dále jen „MAS“), jak pojem KVMR.

To se však dosud nestalo. Pojem MAS se nabízí jednak jako významnou platformu dobrovolné spolupráce včlenit do příslušné části zákona o obcích, jednak pak společně s pojmem KVMR právě do zákona o podpoře regionálního rozvoje.

Navzdory legislativnímu deficitu v praxi KVMR realizovaný prostřednictvím MAS již nyní v území funguje. Národní síť Místních akčních skupin České republiky, která MAS sdružuje a hájí jejich zájmy, eviduje k 1. 8. 2019 celkem 179 MAS, které od Ministerstva zemědělství obdržely osvědčení o standardizaci.

b) Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

V České republice se realizuje Komunitně vedený místní rozvoj (*dříve LEADER*) pilotně od roku 2003. Od období ESIF 2007 – 13 se stal nástrojem Programu rozvoje venkova 2007 – 13 jako IV. osa LEADER. Na základě realizace tohoto programu vzniklo v České republice 112 Místních akčních skupin, které z tohoto programu byly podpořeny cca 5,5 mld. Kč. V období ESIF 2014 – 2020 se ideálně mělo realizovat pokrytí celého území venkova České republiky, definované všemi obcemi do 25 tis. obyvatel, Místními akčními skupinami podpořenými z ESIF. To se z valné části podařilo a vzniklo 179 MAS, které na svém území realizují KVMR. Pro období ESIF 2014 – 2020 je v současných schválených Operačních programech alokováno na realizaci pomocí KVMR cca 17,5 mld Kč.

Hlavním cílem navrhované právní úpravy je zakotvit do českého právního řádu jednotné podmínky realizace KVMR a činnosti Místních akčních skupin, a to i pro účely přesahující cíle ESIF.

Realizace KVMR a obecně činnost MAS je zatím upravena pouze metodickými pokyny schvalovanými jednotlivými Řídicími orgány Operačních programů, tedy několika ústředními orgány státní správy. Z toho důvodu dochází často k různým výkladům a především ke zvýšené administrativní náročnosti při realizaci KVMR.

Jak bylo popsáno výše, celá řada obcí již možnosti spolupráce na platformě MAS využila. Jak však vyplynulo z dotazníkového šetření, které proběhlo v první polovině roku 2015, ale i z aktuální každodenní zkušenosti předkladatelů, je bezpodmínečně nutné, zakotvit možnost spolupráce obcí na platformě MAS jak do zákona o obcích, který obvykle představitelé obcí vnímají jako stěžejní právní předpis pro jejich činnost, tak do zákona o podpoře regionálního rozvoje. O předmětném nařízení EU totiž představitelé venkovských obcí většinou nemají ponětí.

Dalším dílčím důvodem předkládaného návrhu je umožnit veřejným zadavatelům účinněji realizovat malé projekty KVMR, které jsou realizovány za účasti MAS.

Novela se prakticky omezuje pouze na zakotvení KVMR a platformy MAS do zákona o podpoře regionálního rozvoje, čemuž odpovídá i její rozsah.

c) Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Hlavním důvodem navrhované právní úpravy je zakotvení realizace KVMR prostřednictvím MAS do českého právního, neboť tyto fenomény zatím českým právním řádem vůbec upraveny nejsou.

Stěžejním principem metody regionálního rozvoje KVMR je spojení veřejného a soukromého sektoru na bázi tzv. „private-public partnership“, jehož výsledkem je instituce MAS. Dalším základním principem KVMR je pak princip „bottom up“, tedy realizace územního rozvoje *zespoda*, aktéry přirozeně spjatými s daným územím.

Dále je nutné vyvážit působení soukromého a veřejného sektoru při realizaci KVMR jako celku. K tomu byl zvolen institut veřejné prospěšnosti dle § 146 občanského zákoníku, jehož definici musí MAS naplnit.

d) Dopad navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Záměrem navrhované úpravy není upravit odlišně oblast vztahů pro muže a ženy.

e) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Za obecný ústavní základ poskytující legitimitu opatřením na podporu regionálního rozvoje lze považovat čl. 7 Ústavy ČR, podle něž stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství.

V historickém kontextu České republiky nelze opomenout, že v době komunistické totality před rokem 1989 docházelo k obrovskému zanedbávání rozvoje venkovského

území, ba dokonce k jeho přímé devastaci. Vytvořil se tak velký deficit v míře rozvoje venkova ve všech myslitelných kategoriích, který se dosud nepodařilo uspokojivě vyrovnat.

Ve světle výše uvedeného lze tím pádem opatření na podporu regionálního rozvoje a rozvoje venkova vnímat jako naplnění záměru být součástí rodiny evropských a světových demokracií vyjádřené v preambuli Ústavy ČR.

Čl. 1 odst. 2 Ústavy ČR stanoví, že Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva. Mezi takové závazky largo sensu patří také závazky týkající se konkrétních legislativních změn vyplývající ze sekundárního práva Evropské Unie.

Ačkoliv Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 explicitně ukládá členským státům přijmout do svých právních řádů provádějící právní úpravu, Česká republika tak dosud neučinila. Navrhovaná právní úprava chce tento nedostatek napravit a v zásadě tím pádem odstranit současnou kolizi faktického legislativního stavu s čl. 1 odst. 2 Ústavy.

Z výše uvedeného vyplývá, že navrhovaná úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

f) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, její slučitelnost s právními akty Evropské unie

Navrhovaná právní úprava respektuje všechny mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána.

Návrh má za cíl naplnit požadavek Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, které výslovně předpokládá úpravu právního postavení místní akční skupiny v právních rádech členských států. Obec navazuje i na další evropskou legislativu a řeší možnosti budoucí synergie regionálního rozvoje České republiky realizovaného různými nástroji.

g) Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na veřejné rozpočty, hospodářské subjekty a podnikatele, sociální dopady a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava nemá žádné přímé dopady na veřejné rozpočty. Očekávat lze nepřímý pozitivní dopad v podobě posílení dobrovolné spolupráce obcí a možností regionálního rozvoje na venkovském území, které pomůže místní zaměstnanosti a tím zabrání vzniku sociálního vyloučení.

Očekávat lze i nepřímý pozitivní dopad na podnikatelské prostředí, neboť prosperita, kterou silnější a efektivnější dobrovolná spolupráce obcí v oblasti regionálního rozvoje přinese do konkrétního venkovského území, bude znamenat nárůst poptávky místních obyvatel po zboží a službách nejrůznějšího charakteru.

Nepřímý pozitivní dopad na životní prostředí pak bude spočívat v tom, že díky spolupráci na platformě MAS budou moci obce ve spolupráci s místními soukromými subjekty lépe řešit problémy v oblasti životního prostředí, které se v území objeví.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST:

Změna zákona o podpoře regionálního rozvoje

K bodu 1 (nová Část šestá)

K § 18i

Do českého právního řádu se nově včleňuje pojem Komunitně vedeného místního rozvoje, používaný dosud v právních předpisech Evropské Unie. Tato metoda regionálního rozvoje je v souladu s požadavky unijních právních předpisů omezena na území obcí do 25 000 obyvatel.

K § 18j

Navrhuje se výslovně v českém právním řádu stanovit, že Komunitně vedený místní rozvoj se realizuje prostřednictvím MAS, jak je již stanoveno příslušným nařízením, které ovšem výslovně předpokládá úpravu ve vnitrostátním právu členských států.

Z důvodu nutnosti vyvážit působení soukromého a veřejného sektoru při realizaci KVMR jako celku se navrhuje stanovit, že MAS musí naplnit definici veřejné prospěšnosti dle § 146 občanského zákoník.

Kvůli možnosti kontroly a evaluace procesu realizace KVMR na území ČR se navrhuje zavést evidenci MAS, kterou povede Ministerstvo pro místní rozvoj jako ústřední orgán státní správy zodpovědný za regionální rozvoj jako celek. Za účelem informovanosti představitelů obcí či jiných institucí i běžných občanů se seznam MAS navrhuje zveřejnit na internetových stránkách Ministerstva.

K bodu 2 (Účinnost)

Legisvakanční lhůta se stanoví s ohledem na fakt, že navrhovaná právní úprava pouze na úrovni zákona o podpoře regionálního rozvoje upravuje fenomén, který je již dnes obecně upraven v příslušném evropském nařízení a také v praxi funguje. Na druhé straně ponechává prostor pro informační aktivity týkající se spolupráce na platformě MAS ze strany Ministerstva zemědělství či Ministerstva pro místní rozvoj, ale také Národní sítě MAS, Sdružení místních samospráv ČR, Svazu měst a obcí ČR a jiných subjektů.

Platné znění částí zákonů s vyznačením navrhovaných změn a doplnění

ČÁST ŠESTÁ

KOMUNITNĚ VEDENÝ MÍSTNÍ ROZVOJ

§ 18i

Na území obcí do 25 000 obyvatel se může realizovat Komunitně vedený místní rozvoj podle přímo použitelného předpisu Evropské Unie.²¹⁾

§ 18j

Místní akční skupiny

- 4) Komunitně vedený místní rozvoj realizují Místní akční skupiny.**
- 5) Místní akční skupinou může být jen spolek, ústav nebo obecně prospěšná společnost, která splňuje podmínky veřejné prospěšnosti podle jiného zákona.²²⁾**
- 6) Evidenci Místních akčních skupin, které splňují standardy podle příslušných právních předpisů Evropské Unie a realizují Komunitně vedený místní rozvoj, vede Ministerstvo. Seznam Místních akčních skupin Ministerstvo zveřejní na svých webových stránkách.“**

~~ČÁST ŠESTÁ~~ ČÁST SEDMÁ

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 19

(1) Kontrola využití rozpočtových prostředků a evidence návratných finančních výpomocí v souladu s vládou schválenými státními programy regionálního rozvoje se provádí podle zvláštního právního předpisu.8)

(2) Poskytování podpor podle tohoto zákona musí být v souladu se zákonem o veřejné podpoře.9)

(3) Podpory podle tohoto zákona nesmí být poskytnuty v rozporu s politikou územního rozvoje nebo územně plánovací dokumentací.

§ 20

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2001.

²¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006